

F.n.licejska knjižnica
Realna gimnazija

NADGLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev**

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne štev. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina „ 20.—

Četrletna naročnina „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Štebi Alojzija, Vič pri Ljubljani, Pod Rožnik štev. 296. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednico.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/i. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Miloš Stibler:

Zadruga in davki.

Casopisi poročajo, da je državni svet razveljavil razsodbo upravnega sodišča v Celju, ki je temeljila na mišljenju, da nabavljalne zadruga državnih uslužbencev niso dolžne plačevati poslovnih davkov. Ta odločitev državnega sveta daje povoda razmišljati o vprašanju, ali je vobče upravičeno z ozirom na bistvo zadruga zahtevati od nje davke, osobito poslovni davke.

Tudi narodno - gospodarska veda priznava, da so se med producenta in konzumenta vrinili posredniki, ki blago podražujejo, ker ne iščejo le pokritja za gotove stroške, nego hočejo tudi zaslužiti. Konzument je to že zdavnaj zapazil in je iskal pota in načine, kako bi prišel v posest blaga brez posrednika. Še danes se to dogaja dnevno. Kupim vagon drv od producenta, dobim ceneje, nego od posrednika. Toda ker sam ne potrebujem celega vagona, se sporazumem s tremi, štirimi ali desetimi prijatelji in mi naročimo skupaj. Kje stoji pisano, da moram kupiti od posrednika? Ni torej niti stvarnega, pa tudi ne zakonskega razloga, da me davčni urad obremenj z davkom trgovca zaradi tega, ker sem sam ali skupno s svojimi prijatelji kupil blago od producenta samega, tako da posredniški ali trgovčev zaslužek odpade. To je za zdrave možgane tako jasno, da je vsaka beseda odveč.

In če poedincu ne moreš naprtiti trgovčevih davkov, osobito ne poslovnega davka, ako kupuje kot konzument neposredno od producenta, tedaj istega davka tudi nabavljalni zadrugi ne moreš in ne smeš naprtiti, ako si pravičen. Nabavljalna zadruga ni nič drugega, kot združenje onih konzumentov, ki hočejo z nabavljanjem neposredno pri producentu izločiti posredniški profit, izločiti gotove elemente parazitstva. Zadruga ne kupuje za sebe, nego za svoje člane, ki jih ima vnaprej zbrane v svojem krgou. Zadruga za sebe tudi ne dela profitov. Pravzaprav bi se vsaka roba v združnem poslovanju morala deliti med člane po čisti nabavni ceni. Ako se daje dražje, pomeni, da ima član do zadržane še gotovo tirjatev. In vse prav organizirane nabavljalne zadruga tudi tako poslujejo, da koncem poslovnega leta, ko so sestavile letni račun, razdele večino viška med člane po višini konzuma, to je, kdor je kupil tekom leta več, bo tudi prejel več viška. — Torej ravno isto kot takrat, ko s petimi prijatelji kupim vagon drv: Tisti, ki je vzel 6 metrov drv, je imel več koristi, nego oni, ki je vzel samo 2 metra.

Med tem ko zadruga nabavlja le na korist ali škodo svojih članov-odjemalcev, vrši trgovec isti posel na svoj račun, na svojo ko-

rist ali na svojo škodo. In ne nabavlja, da bi dal robo odjemalcu po nabavni ceni, nego žela mu je, da na robu čim največ zasluži. — Tu sta dve točki, ki predstavljata temeljno razliko med zadrugo in med trgovcem po bistvu poslovanja samega in bi morali zaradi tega dati povoda tudi za različno postopanje pri obdavčevanju trgovca in zadruga. Trgovec dela za svoj profit na škodo producenta in konzumenta; njega treba glede davkov drugače obravnavati nego zadrugo, ki ni nič drugega kot udruženje konzumentov, hotečih nabavljati potrebščine direktno od producenta brez pomoči privatnega posrednika, to je v našem slučaju trgovca. Osobito poslovni davke ima smisel pri trgovcu, a nikakor ga nima pri nabavljalni zadrugi.

Razume se pa, da je to naziranje glede obdavčenja zadrug opravičeno samo tedaj, če so to res čiste zadruga, torej udruženja, ki nabavljajo le za svoje člane, izvemši slučaja, navedenega v § 2. zakona o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev. Čim bi zadruga v enaki meri nabavljale za člane in nečlane, postane poslovni davke tudi pri njih opravičen, ker ni več bistvene poslovne razlike med zadrugo in trgovcem.

Merodajni krogi bi se morali torej pred vsem naučiti spoznavati bistvo zadruga in potem šele priti z davčnimi zakoni in davčnimi predpisi. Postopanje, ki se danes opaža osobito od strani davčnih oblastj napram zadrugam v Jugoslaviji, je znak nepoznanja enega največjih in najvažnejših modernih socijalnih pokretov, in vse odredbe, izvirajoče iz tega nepoznavanja, se pri bolj vzgojenih opravičeno smatrajo za znake naše kulturne zaostalosti manjvrednosti. Torej vsi, ki se jih tiče, naj se pred vsem uče spoznati bistvo združništva, potem bodo odpadle mnoge doslej storjene napake, odpadlo pa bo med ljudstvom tudi mnogo nezadovoljstva z uradi, ki ga je itak še mnogo preveč, več nego ga bodo naše razmere trajno prenašale.

Kongres poštarjev.

Beograjska »Politika« prinaša sledeče zanimivo poročilo o Kongresu poštnih in brzojavnih uslužbencev, ki je bil 12. in 13. julija v Beogradu:

V soboto, 12. t. m., dopoldne je bil odprt šesti kongres Saveza poštnih, brzojavnih in telefonskih uslužbencev v poštarstvu domu. Na kongresu so bile zastopane vse organizacije iz cele kraljevine. Samo visoki uradniki ministrstva pošte, ki so našli mesta v prvi kategoriji uredbe o razvrstavanju, so smatrali za nepotrebno, da bi prisostvovali otvoritvi in delu kongresa. Med tem ko se je na prejšnjih kongresih videl celo sam gospod minister pošte.

Dopoldne je bilo pod predsedstvom g. Tomo S. Jovanovića rešenih šest točk dnevnega reda. Poročilo upravnega odbora ni dalo povoda za dolgo diskusijo, kakor je to običajno pri drugih organizacijah državnih uslužbencev. Poročilo o stanju blagajne daje vtisk, da je zgrajen Savez na solidni materialni osnovi. Nepremično premoženje Saveza, izraženo v predvojni valuti je vredno 1 milijon 230.273 Din 50 p. V preteklem letu je bil kupil Savez v Skoplju zemljišče za 139.860 D, na katerem bo postavljen poštarški dom. — Gotovina Saveza znaša 4190 Din 75 p.

Iz referatov oblastnih organizacij je bila razvidna popolna solidarnost s centralno upravo. A iz vseh se je čula ostra obsodba nad uredbo o razvrstitvi in nad protežiranjem in korupcijo v vrhovih državne uprave. Delegat organizacij iz Črne gore gospod Vukšić je navedel nekoliko žalostnih primerov korupcije.

»Nekateri državni uslužbenci« tako je pripovedoval, »so dobili po dvomesečnem službovanju penzijo. Drugi, naslanjajoč se na protekcijo poslancev, so uspeli, da sfabricirajo vojna leta, čeprav niso najmanj bili udeleženi v vojni. O tem imam dokumente.«

Gospod Piletić, delegat iz Južne Srbije, je očrtal težke prilike, v katerih mora delovati poštno in brzojavno uslužbenstvo v samem Skoplju. »Moderni hlevi so mnogo bolj urejeni kakor centrala v Skoplju,« je dejal med drugim g. Piletić.

Največ protestov je bilo vsled krivične razvrstitve. Izbran je bil poseben odbor z nalogo, da izdela načrt specialnega zakonskega načrta za poštno-brzojavno in telefonsko stroko. Kongres je dovolil 10.000 dinarjev za stroške za izdelavo načrta.

Gospod Jovanović je referiral o potrebi, da se ustanovi poštno-brzojavna šola z internatom. Takšna šola — brez internata — je obstajala tudi doslej, a otvorena je bila le od časa do časa in učenci so se morali vzdrževati sami na svoje stroške. Savez hoče na podlagi zakona o civilnih državnih uslužbencih izposlovati trajno šolo z internatom. Dokler se ne ustanovi taka šola, je izposloval Savez, da dobe učenci po 700 Din mesečne stipendije. Za prihodnje šolsko leto se bo razpisal konkurz za sprejem 400 učencev. Priglasje se lahko le gimnazijci, ki so dovršili šest razredov.

Na zborovanju 13. julija se je v glavnem razpravljalo o izdavanju strokovnega glasila Saveza »Poštanskega Glasnika«. Soglasno je bil sprejet predlog g. Jovanovića, da naj prenehajo vsi lokalni listi za poštarstvo-brzojavno in telegrafsko stroko, tako da bi bil centralni organ materialno boljše osiguran. — Nekateri govorniki so izrazili željo, da naj

bi bil novi centralni organ boljše urejevan kakor je bil preje.

Nato se je razpravljalo o zadrugi poštarstvo-brzojavnih in telefonskih uslužbenec. Vprašanje kredita je bilo rešeno po predlogu uprave. Osnovni kapital zadruge se je dvignil od 1 milijona na 3 milijone dinarjev. Člani organizacij iz novih krajev niso bili materijalno udeleženi pri zadrugi. Z novim vpisom članov, s kapitalom 2 milijonov dinarjev, se bodo izenačili ti člani s tovariši iz Srbije. Zadruga je v pretečenem letu izdatno pomagala svojim članom. Od enomilijonskega osnovnega kapitala je bilo izposojeno članom osemstotisoč dinarjev. S povišanjem osnovnega kapitala se seveda poviša tudi kredit za drugarjev.

Različne predloge, ki so bili stavljeni na kongresu, bo uprava Saveza združila v resolucijo, katera mora vsebovati vse zahteve poštinih, brzojavnih in telefonskih uslužbenec. Ta resolucija bo izročena ministru pošte.

Končno so bila popolnoma še izpraznjena mesta v upravi Saveza. Predsednik Saveza, g. Tomo Jovanović, bo predstavil upravo ministru pošte.

Istega dne popoldne je bila še letna skupščina fonda za pomoč v primeru bolezni in smrti poštinih, brzojavnih in telefonskih uslužbenec. Ta fond je bil ustanovljen pred enim letom in je pokazala ta ustanova v teku enega leta že lepe rezultate. V blagajni fonda je 83 tisoč dinarjev. V poslednjih šestih mesecih je bilo podeljeno članom za 28 tisoč dinarjev podpor. Izvestje stare uprave je bilo sprejeto soglasno in je bila izvoljena ponovno. S tem je bil kongres končan.

Zvečer je bil banket v poštarstvu. Na banketu so se čule zdravice v vseh dijalektih, ki se govore v naši državi. Manifestiralo se je popolno edinstvo brez najhujše poteze plemenske diferenciacije in videlo se je, da je organizacija poštinih uslužbenec najbolj kompaktna in najbolje organizirana.

Ob 50 letnici „Hranilnega in posojilnega konzorcija“ v Ljubljani r. z. z o. j.

(Konec.)

V letu 1922 se je izplačalo ne dosti manj nego v vseh letih od 1900—1921.

To pa seveda le na videz, številčno, ker sem namenoma podal podatke v kronski valut. Faktična, notranja vrednost krone od danes, v primeru z ono pred vojnim časom je pač kot noč pa dan. Vendar povprečno vzeto, se je v vseh teh 50 letih izplačalo letno okroglo 1 milijon kron današnje notranje vrednosti krone.

Slične kombinacije z uspehi bi se dale napraviti tudi v vseh drugih rubrikah poslovne statistike. Njih grafične slike pa bi bile na las podobne oni posojil.

Koncem koncev imam le še eno željo, da bi naš konzorcij, ki stoji danes na pragu nove dobe in novega dela, slavil nekoč tudi svojo nadaljno 50letnico, t. j. 100letni jubilej.

Jaz verujem v njegovo veliko bodočnost. Mi vsi seveda tega dogodka ne bomo čakali. Zlasti od nas, starih hiš, ki smo bili priče njegovega prvega krepkejšega, trajno razvojno možnost obetajočega razmaha, ne bo niti kamena na kamenu več.

Smo pa mi graditelji te velike bodočnosti, ki se bo razvila iz sedanje duševne anarhije in ki se ji pravi demokracija. To ne bo demokracija besedi, ampak demokracija, ki jo bo rodila kultura in bo slovela na načelu samopomoči in medsebojne solidarnosti.

Mi, sedanja generacija, smo graditelji te demokracije. In če tudi z velikimi težavami začeto, se vendar pojavljajo celice (embriji) te demokracije v obliki naših stanovskih in gospodarskih organizacij.

Zato se oklenimo započete delo v našem združništvu, in če bodo storili ostali stanovi isto, smo lahko uverjeni, da boljše časi niso več daleč.

Takrat bo po zemlji hodil srečnejši rod. Naš konzorcij pa bo narastel v veletok, ki bo napajal danes še nesanjane daljine, čez katere bodo takrat razpredene neštete naše gospodarske organizacije!

Glavni činitelji seksualnega vzgajanja.

Kdaj je treba pričeti s seksualnim vzgajanjem? Opiraje se na ugotovljeno činjenico, da se opaža onanizem, najboljši znak seksualnega interesiranja, jako pogostoma pri 12letnih otrocih, mislijo mnogi pisatelji in pedagogi, da bi bilo treba začeti s seksualnim razlaganjem že okoli desetega leta.

Priznati moram, da sem nasproten vsakemu določanju, kdaj je treba pričeti s seksualnim vzgajanjem, ne zaradi tega, ker so v razvoju jako velike individualne razlike — zaradi česar se začetek pedagoške akcije ne sme striktno začrtati — nego zaradi tega, ker obstoji spol prvi dan rojstva in ker obstoje na ta način od istega trenutka telesne potrebe. Prvi poizkusi seksualnega vzgajanja se morajo vršiti v prvih dneh življenja ter se poglobitveno nanašati na specialno telesno nego.

Vzdrževanje čistote vsega telesa in torej tudi spolovil postavlja najtrdnjši temelj vsakemu poznejšemu poizkusu in vplivu na otroško psiho. Pri čisto majhnih otrocih je nečistota spolovil lahko vzrok prezgodnji kolikor toliko nezavestni masturbaciji (onanizmu), ker povzroča razkrajanje seča in druga nečistota srab na spolovilih, ki sili otroka, da se praska; to pa pogostoma povzroča grdo navado onanizma.

Dokler se ne začne otrok direktno zanimati za spolno življenje, morajo voditi roditelji seksualno vzgajanje v tej skoro brezimni obliki, ne da bi izdajali svojo pravo namero.

Od trenutka, ko se zapazijo pri otroku prvi znaki da se zanima za spolno življenje, naj se začne sistematično in odkrito seksualno vzgajanje s točno in prigradno razlago prirodnih pojavov, kolikor zanimajo otroka. pozornost je treba podvojiti zlasti v dobi (okoli 12. leta), ko se utegne pojaviti onanizem. Vedno je treba misliti na činjenico, da se zanima otrok najprej za spolne pojave, ki jih vidi v okolici, okoli sebe, ne pa na sebi, ker je sam v spolnem oziru v relativnem miru.

Težišče seksualnega vzgajanja spada brez dvoma v dobo, ko se na posamezniku samem pojavljajo prvi znaki pubertete. Temu vzgajanju se more dati v tej dobi obsežnejši izraz samo, če so tla v posameznikovi podzavesti pripravljena z občimi poučili in onimi postopki v prvih letih življenja, o katerih smo govorili v gorenjih vrstah. Mnenje nekaterih pisateljev, da je treba šele v tej dobi začeti z razlaganjem seksualnega vprašanja, se mi zdi popolnoma napačno. Vsaka beseda, vsak izraz pada na nepripravljena tla in uspeh je negotov. V tem vprašanju je treba vedno imeti v mislih, da je zanimanje mladine v dobi pubertete za vse, kar spada v seksualno sfero njenega življenja, mnogo intenzivnejše in zlasti pristnejše, zakaj posameznik čuti na lastnem organizmu manifestacije, ki jih je opazoval v prejšnjih letih popolnoma pasivno, pri prehodu tudi slučajno, na drugih organizmih v naradi. To je treba skrbno uvaževati.

V dobi pubertete mora seksualno vzgajanje izčrpaneje kazati na vse činjenice iz normalnega seksualnega življenja, vezaje

vse to na ono, kar se je v prejšnjih postopkih izzvalo v posameznikovi podzavesti. Posebna pozornost se obrača na menstruacijo pri deklicah in na erekcije in polucije pri dečkih, skratka, na pojave, ki jih čutijo v tem trenutku posamezniki na sebi. Potem šele pride obveščanje, tolmačenje in spoznavanje pojavov nosečnosti in poroda, za katere se morajo pripraviti. Iz patologije seksualnega življenja gre najvažnejše mesto razlaganju o veneričnih boleznih in njih nevarnosti za posameznika in za porod.

Ko bi dobili vsi posamezniki pravočasno potrebne pojme in nauke o seksualnem življenju, bi seksualno vzgajanje v zrelih letih lahko prestalo. Žal, da smo v današnjih dneh pred dvojnimi objekti:

a) mladina, ki mora šele prejeti podrobne pojme;

b) odrasli, ki svoje dni niso preželi seksualnega vzgajanja in ki ga nimajo, najsi žive popolno seksualno življenje. Njih število je dandanes jako veliko in obseza vse družabne stanove.

Iz tega izhaja, da je treba dandanes seksualno vzgajanje prenesti — in sicer v velikem obsegu — tudi na popolnoma odrasle posameznike, pri katerih so seksualni pojavi avtomatičnega značaja in se vrše, ker drugače ne more biti. Toda njih izvrševanje zahteva vendarle mnogo navodil in popravil, ki se dajo učiniti samo s seksualnim vzgajanjem. Pozneje bomo videli, da pripada naloga vzgajanja roditeljem in učiteljem v širokem zmišlu te besede. Kako naj vzgajajo mladino v tem oziru, če sami niso preželi tega vzgajanja? Žena je, pravi E.Deschanel, prva vzgojiteljica otrokova; toda tudi ona ne more dati več vzgajanja, nego ga je dobila sama. Seksualno vzgajanje današnjih odraslih posameznikov ni potrebno samo zaradi tega, da bi se usposobili, vzgajati svoje otroke, ki so jim poverjeni; seksualno vzgajanje je potrebno zlasti zaradi njih osebnega življenja, ki se mu vdajajo, kakor vedo in znajo. Če človek samo pomisli na nosečnost in na porod in na vse neumestne postopke, ki se opažajo v tem času pri mnogih ženah, mora spoznati, da je seksualno vzgajanje današnjih zrelih posameznikov istotako nezogibno potrebno. Treba je torej odpraviti ta nedostatek pri roditeljih in učiteljih s potrebnim dopolnilnim vzgajanjem.

Iz vsega tega se dá sklepati, da sta začetek in konec seksualnega vzgajanja mnogo bolj oddaljena, nego si to mislimo, in da se mora v današnji dobi to vzgajanje razširiti na vse življenje.

Ostajaje pri tem, da se mora seksualno vzgajanje začeti že v prvih dneh življenja — ko so vse omejuje v prvem času na telesno higieno, odgovarjamo tudi na vprašanje, jako važno vprašanje: Kdo mora začeti s seksualnim vzgajanjem? Jasno se vidi in to morajo vsi priznati, da morajo biti prvi vzgojitelji v tem oziru roditelji.

Sicer pa, kdo bi mogel v zgodnjih letih tako zelo vplivati na otroke kakor oni, ki so jih rodili in ki jih vzrejajo? Roditeljska akcija v tem oziru ni samo koristna zaradi te pristnosti, nego tudi zato, ker jo je edino mogoče uporabljati individualno. Individualna metoda nahaja največje indikacije v seksualnem vzgajanju in ta metoda se dá, kakor bomo videli pozneje, izvajati samo doma.

Ideal je, da bi začeli s seksualnim vzgajanjem, roditelji. V mnogih primerih ostane to samo ideal, ker so roditelji povsem nesposobni za to funkcijo, ki je, to moramo priznati, precej delikatna. V teoriji bi mogli biti roditelji za to sposobni, toda v praksi se izraža to drugače.

Razločevati je treba tri razloge, iz katerih se današnji roditelji ne bavijo s tem poslom:

a) kar nimajo potrebnih sposobnosti in zadostnega znanja, saj tudi sami niso bili podobno vzgojeni;

b) ker ne utegnejo, saj se troši v današnjem življenju največji del njih energije za pridobivanje najnujnejših potrebščin, za materialno vzdrževanje rodbine, za skrb v hiši in za posel, ki ga zahteva gospodinjstvo;

c) ker so suženjsko vdani konservativizmu, po katerem smatrajo vse, kar je združeno s spolnim življenjem, za sramotno, češ: kot takšno se ne sme pripovedovati otrokom, da se ne oškoduje krepost in sramežljivost. Pri njih velja zakon: »L'ignorance fait l'innocence«.

Prvi razlog je treba posebno vpoštevati. Očitno kaže na potrebo, da se morajo tudi odrasli vzgajati. Po nivoju znanja, točno rečeno, razumevanja spolnega vprašanja se približujejo otrokom. Vse, kar so spoznali iz seksualnega območja človeškega življenja, so spoznali samo empirično, skoro avtomatično, tako, kakor je to zahteval instinkt. Zato seksualno življenje v zakonu v marsičem zaostaja za važnimi znanstvenimi zahtevami.

Drugi razlog je nekoliko izveden v izvestnih družabnih razredih, kjer je življenjski boj v resnici močno izražen. To so delavci in mali uradniki. Ti resnično ne utegnejo in otroci so ponajveč prepuščeni samim sebi in okolici, v kateri žive zunaj hiše, to pa so tovariši in ulica. Pri vsem tem ne smemo pozabljati, da mnogi ne utegnejo, ker brezobzirno trošijo in izgubljajo čas za opravila, ki izvirajo iz nepoučenosti. Velik del časa se uporablja za obrekovanje, rešetanje tujega življenja, za pijačo in kavarno. Pri večjih družabnih razredih se troši poleg tega ponajveč časa za spremljanje, za posete, za izprehode, za oblačenje in lišpanje, skratka za način življenja, od katerega ima družba najmanj koristi. Zanimivo je opazovati neveste iz boljnih mestnih rodbin. Njih vrednost in priporočilo za zakon tiči v tem, kako se gibljejo, oblačijo, drže, lišpajo in lepotečijo, kakor da je zakon ustvarjen samo za to. Iz vida pa se izgublja glavni namen zakonske

zveze, porod, in nihče ne vprašuje, koliko je našopirjena deklica sposobna, roditi in vzrejati porod. V tem bi morala tičati vrednost vsake neveste. Kje se pripravljajo naše deklice za zakon, ali v materinskih in podobnih društvi ali v zavodih za otroke? Ne! Pripravljajo se pri šiviljah in modistkah, na korzu in zabavah.

Konservativizem, ki so mu suženjsko vdani mnogi roditelji, je najusodnejši vzrok njih upiranja, da bi seksualno vzgajali svoje otroke. Tu je treba preudariti samo eno točko: Ali se trudijo v vsem postopanju, da ne škodujejo kreposti svojih otrok? Odgovor je v mnogih primerih negativen spričo jako pogostih življenjskih dogodkov, ko sami dajo z govorjenjem in postopanjem priliko, da se žali otroška sramežljivost. Po eni strani prikivajo kot »sramotno« vse ono, kar je direktno združeno s spolnim življenjem, po drugi strani pa se ne strašijo, vpričo svojih otrok kar najvulgarnije psovati, odkrito govoriti o ljubezenskih aferah, o prešuštvu, o ljubčkih in ljubicah itd. Kolika nedoslednost! (Konec prih.)

„Hotel Slon“, Ljubljana
Moderno preurejeno kopališče, restavracija inkavarna
Centralna kurjava!

VESTNIK.

K izvršitvi zakona o civilnih drž. nameščencih. (Nadaljevanje iz 19. številke N. Gl.) 9.) Na vprašanje, ali velja odredba čl. 235 zakona, s katerim se omejuje pravica na penzijo, tudi za žene, ki so državne uslužbenke, je komisija sledečega mnenja: po čl. 230 zakona ni razlike med drž. uslužbenci moškega ali ženskega spola in navedena odredba predstavlja pozitiven predpis, s katerim se določa, da se čas za penzijo računa od 21. leta starosti vsem onim, ki po dosedanjih zakonih niso imeli pravice do penzije brez ozira na spol.

10.) Na vprašanje, ali je potrebno, da se sedanji kontraktualni uslužbenci razrešijo in imenujejo iznova na podlagi čl. 130 zakona z odobritvijo ministrskega sveta ali z ukazom ali rešenjem resornega ministra, je komisija mnenja: za one kontraktualne uslužbenke, katerim je bila odmerjena nagrada že preje s kontraktom in ako ta kontrakt še ni potekel, ni potrebna

nobena nova odločba, temveč velja ugovor, dokler ne poteče. V primeru, da se ugovor podaljša, je treba postopati po čl. 130. zakona. Za one kontraktualne nastavljenke, ki so postavljeni na poedina zvanja s pravico do prejemkov aktivnih drž. uslužbencev enakega zvanja, pa bodisi z ukazom ali rešenjem, za te se mora takoj obnoviti rešenje o njihovem postavljanju in uporabiti na nje čl. 130. zakona. Komisija meni, da bo podpisal, tudi ta zopetni sprejem v službo resor- ni minister.

11.) Na vprašanje, kako in kdo bo plačal bolniške stroške za državne uslužbenke, ki se lečijo v samoupravnih in občinskih bolnicah, je komisija mnenja, da to vprašanje ni takšnega značaja, da bi se zbog njega zahtevalo tolmačenje zakona in zato ne more odgovoriti na to vprašanje. Ta zadeva se lahko uredi le zakonodavnim putem. Kajti če predvideva zakon brezplačno lečenje v državnih bolnicah, potem ni dana možnost, da se namesto tega odredi lečenje po drugih bolnicah na breme države, ali da bi se za to vnesel poseben kredit v budget.

12.) Po katerem kriteriju naj se odloči vprašanje, katere državne uslužbenke je smatrati za zvančnike in katere za služitelje, ker se v različnih upravnih oblastih naše države nahajajo nekatera zvanja v kategoriji zvančnikov, je komisija mnenja: v odredbi sami niso točno opredeljeni kriteriji za razliko izmed uradnikov, zvančnikov in služiteljev, ker se takšna razlika ne more teoretično uiniti; ali ker so zvanja ene in iste stroke prešla v poedine skupine raznih kategorij, je obilje njihov značaj kot uradniško, zvančniško in služiteljsko zvanje ter je stvar organiziranja poedine stroke, kako bo razdelila delo v dotični stroki na zvanju, katerega predvideva zakon in uredba.

13.) Na vprašanje, koliko let se računa po čl. 242 zakona, je komisija mnenja: z ozirom na poslednji odstavek čl. 2. zakona o budžetskih dvanajstih za mesec januar, februar in marec 1924 se vštejejo po čl. 242 zakona ona leta, katera so se priznala tudi za odmero osnovne plače po čl. 241 zakona in to vsled tega, ker je ta odredba le prehodnega značaja in izdana zaradi prevedbe drž. uslužbencev na nove plače.

14.) Na vprašanje, ali se naj razume prvi odstavek čl. 64. zakona, ki govori o prestopanju iz stroke v stroko iste kategorije, tako, da ostane uslužbencu rezervirano mesto, dokler ne položi izpizte, je komisija mišljenja: ako izpolni uslužbenec vse pogoje iz čl. 64 zakona in ako je v tem momentu prazno mesto v dotični grupi, tedaj je lahko sprejet, a nemogoče je, da bi se za take uslužbenke rezerviralo mesto v dotični stroki.

15.) Na vprašanje, kako se računajo dobrovoljcem, kadar po dobrovoljstvu stopijo v držav-

Podkuranski:

Pri izberi poklica.

Žena: Še en mesec in Stojanu bo treba iti v šolo, mi pa še vedno ne vemo, kaj naj študira, ali gimnazijo ali realko.

Mož: Ne samo to; menim, da tudi še nista edina, ali naj sploh gre v šole, ali pa ga naj dam učiti se obrti, trgovine.

Žena: Tako? Torej ti, ponosen, samozavesten državni uradnik — vsaj nekdanj si bil tak — sin pa naj postane črevljar, krojač, branjevec, delavec!

Mož: Moremo li še danes govoriti o ponosu, samozavesti v uradniškem stanu? Po- teptani smo in zaničevani, proletarijat, hujši od delavstva. Naša čast, spoštovanje pred nami je bilo. Zadnji blišč državnih organov se razblinja liki dim v zraku. Kdo dá danes še kaj na namišljeno uradniško čast in dostojanstvo! »Primum vivere«, najprej gre v današnji materialistični, surovi dobi, nasiti želodec, potem pride šele drugo. In ker se v našem stanu ne dá več živeti, naj postane sin trgovec, obrtnik. Ti služijo, da kopičijo bogastvo, tako da si vkljub draginji lahko privoščijo ne le vse potrebno, marveč kar srce poželi; pri nas pa dostikrat še osem kron ni, da bi plačali peku za kruh. In v to revščino, v to neznosno stanje naj poženem še svoje dete, ki mu želim vse najboljše?!

Žena: Skoro bi ti človek prav dajal. Če pregleda kdo vas juriste, profesorje in drugo ljudstvo na eni, trgovce, obrtnike, verižnike in bankirje na drugi strani, vidi razloček. Eni hodimo v krpah, medleč od nezadostne hrane, drugi pa se vozijo, modno oblečeni in v kožuhe zaviti, v kočijah in avtomobilih. Iz njih gori sitost in zdravje.

Mož: No, vidiš! Saj ni treba, da bi ostal Stojan navaden pomočnik ali mali trgovec! Ako so se drugi povzpeli v trgovini in industriji do zavidanja vrednega položaja, do bogastva, zakaj ne bi mogel doseči on istega?

Žena: Lahko postane imovit trgovec; toda ravno na trgovskem polju je sreča tudi jako izpremenljiva. Danes si še bogat, sloveč človek, jutri pa že berač!

Mož: Jutri! Mi smo pa bili že včeraj, smo danes in bomo jutri in pojutrišnjem. — Kdor pa propade v trgovini, ta lahko začne znova. Odprt mu je ves svet.

Žena: To je res. Vi se pa tako oklepate svoje uboge uradniške lestve, kakor da nudi le ona spas.

Mož: Kaj čemo! Mi smo tako vzgojeni in vztrajamo iz idealizma za narod in državo, če tudi smo pri tem tepeni. Otroku pa ne privoščim več ginevanja in umiranja ob idealizmu. —

Žena: Morda pa bo uradniški stan po nekaj letih zopet veljaven in materijelno dobro podprt, saj dobite zdaj nekake poviške.

Mož: V srednjo šolo sina ne moreva strankarski boji, v katerih se cenijo le hipni uspehi in materijelne dobrote, bodo trajali še dolgo. Posamezniki, ki se teh bojev živo udeležujejo in pomagajo kolodvodim do moči in slave, se bogato nagradijo. Uradniški stan kot celota, ki pri teh socialno-strankarskih zmešnjavah ne more sodelovati, je zapostavljen, če tudi je državo ohranjujoči živelj. — Pa recimo, da se bodo splošne razmere preje zboljšale, kakor pričakujemo; kako naj si — sedanji poviški so veliko premajhni — odtrgam od svojih mesečnih prejemkov 3000 K in več samo za sina. Saj moramo potem ostali naravnost poginiti lakote ali se bom pa zadolžil, da se sploh ne bom mogel več izkopati iz dolgov.

Žena: No, kaj potem?

Mož: v srednjo šolo sina ne moreva dati. Saj bi ga moral po nekaj letih itak vzeti domov, ker bi ne zmagoval stroškov. Naj se gre česa drugega učiti.

Žena: Dobro premisli, predno se odločiš.

Mož: Vse sem premislil in preudaril. Moj sklep je, da se posveti sin trgovini. Da pa mu olajšam življenjsko borbo, žrtvujem še izdatke za trgovsko šolo.

Žena: Po letih se bo pokazalo, kdo je imel prav, ti ali jaz.

Mož: Boš videla, da jaz.

no službo, leta, prevedena v dobrovoljski službi, je komisija mnenja: to vprašanje je urejeno s čl. 241. zakona o drž. uslužbencih v zvezi s čl. 9 zakona o dobrovoljcih; ta člen se razume tako, da se nanaša na dobrovoljce, ki postanejo po dovršeni dobrovoljski službi državni uslužbenci.

16.) Na vprašanje, ali se naj prizna uslužbencem kazenskih zavodov brezplačna kurjava in razsvetljava z ozirom na službo, katero vrše ter z ozirom na odredbe čl. 40. zakona o drž. uslužbencih, je komisija mnenja: ker je služba tega osebja zvezana s stalno povečano pazljivostjo in z gotovo nevarnostjo za življenje, zato mu gre ono, kar določa čl. 40 zakona.

17.) Na vprašanje, ali je občinska služba, predvidena v 5. odstavku čl. 137. zakona, služba javne samoupravne edince, je komisija mnenja, da je občinska služba takšnega značaja.

18.) Na vprašanje finančnega ministrstva, ali se smejo prevesti računski uradniki, ki izjemoma vrše konceptno službo, v 1. kategorijo, je komisija mnenja, da se ne smejo prevesti v to kategorijo, ker je za prevedbo odločilno zvanje, na katero je postavljen uradnik z dekretom, a ni odločilno delo, pri katerem se on slučajno nahaja.

19.) Na vprašanje, ali se lahko podaljšanje roka iz čl. 102. zakona dovoli v teku prvih dni ali se podaljša lahko 15 dnevni rok po preteku roka, je komisija mnenja: podaljšanje se lahko dovoli le v začetku roka, ker po poteku roka postane imenovanje za drž. uslužbenca že neveljavno.

20.) Na vprašanje, kdo da je pristojen, da izda odlok o odpustu iz začasne državne službe, ker o tem zakon ničesar ne določa, je komisija

mnenja, da izda takšen odlok oni organ, ki je izdal tudi odlok o sprejemu v državno službo.

Važna odločba glede meščanske šole. Znano je, da se je s členom 11. razvrstilne uredbe k uradniškemu zakonu degradiralo meščansko šolo, da so absolventi meščanske šole postali lahko le zvančniki. Sedaj se je to popravilo s sledečim odlokom: Savez združenih nastavnika grad-janskih škola v Zagrebu je s sodelovanjem Zveze jugoslovanskih železničarjev, poštinih usluž-bencev in javnih nameščencev izposloval slede-čo odredbo: »Na pitanje generalne direktorije državnih železnica o rangi nekih škola, mini-starstvo prosvete aktom O. N. Br. 12.397 od 8. marca 1924 poslalo je ovo objašnjenje: — 3. Gradjanska škola ima rang i karakter nižje gim-nazije (kao i tačka 2): »Svršenih osam razreda više pučke škole smatra se za državnu službu kao svršena niža četiri razreda gimnazije ili re-alne gimnazije.« — Glasom citirane odredbe mi-nistrstva prosvete so absolventi meščanskih šol enakopravni absolventom nižje srednje šole brez nižjega tečajnega izpita (male mature), dokler ne odredi ministrstvo prosvete naknadno analog odredbi za Vojvodino O. N. br. 19.574 dne 17. aprila 1924, tkzv. malo maturo tudi za meščan-ske šole v Sloveniji.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali: g. Hovar Fran, višji rač. svetnik v Ljubljani 10 di-narjev; g. Simerl J. sodni kanclist, Šoštanj 6 Din; g. Tičar Ferdo, viš. davč. upravitelj, Šoštanj 5 Din. Iskrena hvala! — Uprava.

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najbolj-še kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20,

Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zagreb, Račkoga ulica 3.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

P Najcenejše stare in nove
PISALNE STROJE

kakor tudi vse potrebščine pri
L. Baraga

Ljubljana Ljubljana
SELENBURGOVA UL. 6/1
Mehanična delavnica (popravljalnica)

Odon Koutny
orodje in tehnične potrebščine
Ljubljana, Aleksandrova cesta 7.

Usnje
kupite najceneje pri tvrdki
Franc Pleterski
Ljubljana, Vodnikov trg 5
Državnim nameščencem
popust.

Ustanovljeno leta 1912.

Ivan Pakiž
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Velika zaloga vsakovrstnih stenskih in
žepnih preciznih ur ter zlatnine in
srebrnine.

Na debelo! Na drobno na obroke

Modno blago, perilo in po-
trebščine za šivilje in kro-
jače priporoča tvrdka

A. Persche
Ljubljana, Pred škofijo 21.

Modna trgovina

Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg št. 18.
se priporoča.
Najnižje solidne cene!

Perje in puh
C. J. HAMANN
Ljubljana, Mestni trg 8.

Priporoča se
modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

F. Szantner, Ljubljana
Šelenburgova ul. 1.

Špecialist za ortopedi-
čna in anatomska
obuvala in tr-
govcev s čevlji.

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov

Josip Vidmar
LJUBLJANA, Pred škofijo št. 19.

Najnižje cene! Solidna in točna postrežba
Popravila, preobleke.

A. & E. Skaberne
Ljubljana.
Manufakturna in modna
veletrgovina.
Solidna blago. Nizke cene.

Tovariši!

Priporoča se Vam trgovina s papirjem,
pisarniški in šolski potrebščinami

K. Tilla nasl. A. Gruber
Ljubljana, Kongresni trg št. 8.
Prvovrstno blago in zmerne cene.

Razširjajte „Naš Glas“!

Za nakup vsakovrstne kuhinj-
ske posode in vsega v želez-
narsko stroko spadajočega blaga
se priporoča firma

Schneider & Verovšek
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Priporoča se papirna trgovina

Ivan Gajšek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

ki ima po zmernih cenah v zalogi pi-
sarniške, šolske in risalne potrebščine,
poslovne in trgovske knjige, bloke itd.
Edino založništvo priljublje-
nega „Poslovnega koledarja“

Gostilna pri „Sokolu“

Pred škofijo

Prisna dolenjska in stajer-
ska vina. Vsak čas gorka in
mrzla jedila. — Nizke cene!

Za nakup
kuhinske opreme, posteljnih vlož-
kov, železnih postelj, priprave za
vkuho sadja, pohištvenih okovov
in druge železnine se priporoča

FRAN ŠTUPICA
veletrgovina z železnino in poljedelski-
mi stroji, zaloga smodnika, razstreljiv in
cementa. — Nakup starih kovin
v Ljubljani, Gospesvetska cesta šte. 1.

**Nabavljalna zadruga državnih
nameščencev v Ljubljani**

Najcenejši nakup banaške moke, slad-
korja, kave, olja, masti, riža, testenin,
pralnega in toaletnega mila, južnega
sadja, dišav ter vseh vrst špece-
rijskega in kolonijalnega blaga.

**Vedno
najnižje
cene!**